

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krome (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 12. decembra 1901.

Štev. 50.

Vabilo k naročbi.

Kdor le količkaj zasleduje javno življenje, spoznati mora, kako važni so zlasti v naših razburkanih časih dobri časniki, ki se vojskujejo zoper mnoge laži, katere trosijo nasprotniki naše cerkve in našega národa vedno bolj drzno med ljudstvo, — se neustrašeno potegujejo za resnico in ljudstva teptane pravice! — Pri nas na slovenskem Koroškem liberalni nemškutarski nasprotniki, katerim so na razpolago mnogi pripomočki, ljudstvu na vse mogoče načine vsiljujejo liberalne nemške časnike in žalostno slovenski pisano pokveko „Štajerca“. S tem hočejo Slovincem, zlasti slovenskemu kmetu, vzeti stari svetinji, kateri spoštovati so nas učili predniki naši, vero in pa národnost!

Da krivi nauki, ki se po nasprotnikih trosijo med ljudstvo, Slovincem ne prinesó sreče in boljnih dnij, to nas uči vsakdanja skušnja. Zoper sovražno rovanje proti nam pa se moramo braniti z razširjanjem dobrih časnikov! Zato ob bližajočem se novem letu pozivljamo vse svoje rojake, vse, ki so si še ohranili le nekoliko ljubezni do slovenskega národa, do mile domače govorice: **Razširjajte in podpirajte „Mir“!** Pridobivajte „Mir“-u novih odjemalcev, naročnikov ter bralcev; marljivo mu dopisujte, privabite mu vedno več novih prijateljev in podpornikov, zahtevajte „Mir“ po gostilnah, kamor zahajate! Če v tem oziru vsakdo stori svojo dolžnost, mora se utrditi moč dobrih, omejiti vpliv slabih časnikov!

Naročnina, ki stane za celo leto **4 krome**, za pol leta **2 kromi**, naj se blagovoli pošiljati naprej. Pri naročilih naj se nanašanja, je li kdo star ali nov naročnik.

Na delo torej znova, vedno zvesti geslu: Vse za vero, dom in cesarja!

Uredništvo in upravništvo „Mir“-a.

Državni zbor.

Terminska kupčija z žitom.

Velika večina avstrijskih národov živi ob domačem žitu, katero pa nima zadnja leta nobene prave cene, ali če jo ima, jo ima takrat, kedar jo morajo ljudje že kupovati. Žitno ceno delajo dunajski židje na tako imenovani žitni borzi, ki pa sami niti zrna nimajo. Dolgo časa so se vlagale že prošnje na državni zbor in na vlado, po raznih zastopih se je sklepalo, da se ima ta goljufiva kupčija z žitom prepovedati, kakor se je to pred leti zgodilo na Nemškem, poljedelcem na korist. Naša vlada, ki bi morala skrbeti za blagor kmetskega ljudstva, se je pa temu ustavljala. Privolila je sicer v to, naj se postava zastran žitne kupčije na borzi spremeni; pa v to ni hotela privoliti, da se ta kupčija prepove. G. dr. Ploj, poročevalec gospodarskega odseka, je že izdelal popolni postavni načrt v blagor kmetskemu ljudstvu; a vlada za to ni marala.

Po posebnem nujnem predlogu so spravili kmetskemu ljudstvu naklonjeni poslanci raznih strank, kakor smo omenili že zadnjič, to stvar vendar pred državni zbor, ki je v petek 29. nov. obravnaval o tej goljufivi kupčiji. Razni govorniki so strastno napadali poljedelskega ministra barona Giovanellija in sekijskega načelnika v poljedelskem ministerstvu, barona Becka, češ, da ona dva podpirata jude na škodo kmetskega stanu. Ko se je poljedelski minister skušal zagovarjati, so ga poslanci prepili. Slednjič se je pri glasovanju sprejel ta-le sklep: Vladni predlog naj se spremeni tako, da bo kupčija z žitom na borzi prepovedana, gospodarski odsek naj pa v šestih tednih dovrši postavo o tej zadevi. 230 poslancev je glasovalo za ta predlog, le sedem poslancev se mu je upiralo, namreč zastopniki judovskega kapitala in pa socijalni demokrat dr. Ellenbogen. Veliko veselje je zavladalo po zbornici, ko se je naznanil ta sklep.

Proračunski provizorij.

V seji dné 2. t. m. je finančni minister predložil trimesečni proračunski provizorij, torej do konca meseca marca 1902; trgovinski minister je predložil načrt gledé dopolnitve in premembe obrtnega reda in načrt, s katerim se deloma spreminja doležba gledé nedeljskega počitka v obrtih. V seji

dné 3. t. m. je poslanec Breiter vprašal predsednika, grofa Vetterja, je li hoče povzročiti, da pojasni ministerski predsednik, koliko je resnice na vedno ponavljajočih se grožnjah, da hoče vlada razpustiti državni zbor. Predsednik je odgovoril, da v tem oziru ne more storiti ničesar. Potem se je začelo prvo branje proračunskega provizorija za mesece januar, februar in marec. V imenu Mladočehov je dr. Pacak izrekel vladi nezaupnico in odločno ugovarjal proti grožnjam z razpustom, češ, da so te grožnje napad na parlamentarno svobodo. Čehi vztrajajo pri vseh svojih zahtevah; bili so vedno pripravljeni za pravično spravo in bodo vedno pripravljeni dajati državi, kar jej gre. Zahtevajo pa enakopravnosti napram vsem národnostim, ker je le na ta način mogoče zboljšanje notranje-političnih razmer. Ko je govorilo še več poslancev, se je provizorij izročil proračunskemu odseku.

Razprava o slovenskem vseučilišču.

V petek dné 6. dec. se je v državnem zboru razpravljalo o nujnem predlogu gledé slovenskega vseučilišča. Delali so sicer od raznih strani na to, da slovenski poslanci umaknejo svoj predlog, a ti se niso udali. Prišlo je torej naše vseučiliško vprašanje v razpravo, ki je trajala 9 ur in je bila deloma zelo burna, dà, marsikdaj ni manjkalo dosti, da se poslanci niso poprijeli. Nujnost predloga se je sicer odklonila, a vendar se bode o njem moralo zopet razpravljati, ker ostane v zbornici. Pri razpravi so imeli slovenski poslanci priliko, temeljito pojasniti naše stališče. Nemci pa so ob tej priliki zopet pokazali svojo „voranleuchtende Cultur“ v — grdih psovkah in zmerjanju.

Prvi je utemeljeval nujnost predloga dr. Šušteršič. Ko je začel govoriti, začeli so Vsenemci, na čelu njim posl. Stein, ki se je obnašal kakor da bi bil zblaznel, z divjim krikom in grdimi psovkami motiti govornika. A ta se za izbruhe „vsenemske kulture“ ni zmenil in v eno uro trajajočem, temeljitem, stvarnem in tudi po obliki dovršenem govoru utemeljeval je nujnost predloga in dokazal potrebo vseučilišča v Ljubljani za južne dežele. Lažnik je, kdor trdi, da je naš narod inferijoren (manj vreden), klical je dr. Šušteršič Nemcem in njihovim zaveznikom. Ljubljana je že pred sto leti imela visoko šolo, v Ljubljani in Gradcu so bile

Jožeta je vedno vleklo nekaj tja v daljni svet. Doma se mu ni več dopadalo. Delati ni hotel, rajši se je dolgočasil in žvižgaje postopal po vasi. Drugi ljudje so zmajevali z glavami in rekali: „S tem fantom ne bo nič,“ ali pa: „Tega fanta so vojaki skazili, glejte, koliko nam škodujejo vojaki. Najpridnejši hlapec se tam spridi in noče več opravljati kmečkega dela, kar k rudarjem bi šel, kakor bi tam brez dela si služil denar.“

Jože je sklenil odpraviti se od doma. Vse prošnje starišev in sorodnikov ga niso mogle obdržati doma. Neko soboto je spravil svoje reči v kovčeg in odšel — v valove življenja. Mati in oče pa sta se doma jokala in tarnala, še bolj, kot bi jim bila smrt vzela sina. Ko bi bil umrl, bi bil vsaj miren, počival bi v božjem pokoju. Tako je sicer umrl za stariše, a podal se je med šum in ropot sveta in vsak trenutek lahko izgine v svetovnem vrvenju. To sta roditelja dobro vedela, zato sta se tembolj bala za sina.

Jože pa je bil med svetom. Peljal se je v Gradec, kjer je bival kot vojak. Tam si je našel v neki tovarni že prej delo. In tam je postal navaden delavec. Jožetu bi bilo lahko dobro doma. Bil bi se oženil s premožno in pridno deklico in se pošteno živil s svojim delom. Hudo bi se mu ne bilo godilo, saj sta imela stara dva precej suhega pod palcem. Pa vendar je šel v mesto in tam kot navaden delavec se trudil ves dan, cel teden, v nedeljo pa zapravil pridelani denar, zraven pa si je še podkopaval zdravje in — kar je še hujše — moril dušo. Kakor vsak drugi, je tudi Jože zahajal v družbo spridenih delavcev in se tam navzel brezverskega duha in postal prav hud so-

lepih nauk in mu stisnil lepo svotico denarja v pest, da bi ne bilo treba stradati v dragem mestu. Dolgo je trajalo slovo, da je Jože že nepotrpežljivo menceal sem in tja in dolgo držal za kljuko. Slednjič sta ga vendar pustila, ker sta ga morala, a še od hišnih vrat sta mu klicala zadnje pozdrave. Jože pa je z lahkim srcem korakal proti kolodvoru, kjer ga je že čakala cela četa veselih fantov. Lep je bil Jože, to je rekel vsak, krepak in živ mladenič, pogumen in močan, zato se tudi ni bal iti med svet, še le nekako veselo in rad se je vrgel „v valove življenja“.

II.

Tri leta so dolga in v tem času se marsikaj spremeni. Človek pride lahko daleč po svetu okoli, se marsičemu privadi, ali pa tudi odvadi. Pistotnikov Jože je doslužil svoja vojaška leta in se vračal domov, kjer sta ga oče in mati z veseljem pričakovala. Mislila sta si, da bosta imela vendar spet dragega Jožeta pri sebi, da jima bo pomagal na stare dni pri težavnem gospodarstvu. Oče je že tudi sklenil, dati mu, kolikor mogoče kmalu, celo posestvo v last. Saj je bil dovolj star in dosti izkušen.

Jože tedaj je prišel domu, a delo mu ni več dišalo. Tudi jed mu ni bila po volji, hotel je imeti vsak dan meso in prikuho. Mati mu je srčno rada postregla, s čemur je le mogla, a vsega, kar je hotel, mu vendar pri najboljši volji ni mogla dati. Oče je to z žalostjo opazoval, a rekel ni ničesar, čeravno je vedel, da tako razvajen človek ni za kmeta. Jože pa je bil najrajši v šumni družbi, rad je popival in še rajši se bahal s svojim bogastvom, česar prej nikdar ni bil storil.

PODLISTEK.

V valovih življenja.

(Povestica. — Spisal Emil Fanič.)

I.

Mrak je legel polagoma na vas. Na zahodu so se blestele še le nekatere meglice v lahni svetlorumeni barvi. Hladen vetrič je pihljaj skozi zeleneče drevje in prinašal glasno ukanje veselih fantov, ki so se vračali z vojaškega nabora v vas in tudi v Pistotnikovo hišo, kjer sta sedela stara dva pri mizi in s strahom pričakovala Jožeta.

Ukanje in petje se je slišalo vedno bližje. Ravno pred Pistotnikovo hišo je nekdo prav na glas zavriskal. Ta vrisk je šel starima v hiši skozi kost in mozeg; nič dobrega nista slutila. Vrata se široko odprô in v izbo stopi Jože, z belim listom na klobuku, za stara jako žalostno znamenje. Jože pa je bil jako vesel in dobre volje, saj je bil — potrjen.

Od zdaj so se začeli za Jožeta jako neljubi časi. Mati in oče sta zdihovala in brisala neprenehoma solze iz očíj, Jožeta pa je mikalo vedno bolj tja v mesto, med tuje ljudi, tja v valove življenja. In izpolnila se mu je ta želja. Meseca oktobra so se spravljali mladi fantje k vojakom. Slovo od doma je bilo za Jožeta jako lahko, vrlo težko pa za roditelja. Mati ga je ihte objela in poljubila, da so mu še nekatere njene solzne kaplje obvisle na licu, ki jih je potem z rokavom obrisal. Oče mu je s trepetajočim glasom dal mnogo, mnogo

ji je prepustil baron Helldorf. Dne 28. nov. so se šolarji preselili v novo šolsko izbo. Navzoč je bil tudi g. okr. glavar velikovski. Baron Helldorf je otroke pogostil. Denar za nove šolske klopi je dala nebodijetrebna „Südmarka“. Bo pač mehko sedeti slovenskim otrokom na — nemških klopih!

Grebinski Kloster. Redka poroka je bila pri nas v pondeljek 25. nov. Ženin je bil 74 let star, pošten mali posestnik, p. d. Tamar. Nevesta je bila 67 let stara. Svatoj je bilo sicer samo pet oseb, ali kot gostje so prišli nekateri gospodje iz Velikovca, ki so neke pesmi, seveda nemške, peli in tako gostovanje razveseljevali.

Prevalje. (Občinske volitve.) V pondeljek dne 2. dec. smo volili v Prevaljah občinske odbornike. 380 volilcev je vpisanih. Prišlo jih je k volitvi 237! Naša stranka je popolnoma zmagala v drugem razredu. Zoper volitev v prvem in tretjem razredu smo že vložili ugovor. Bomo videli, kaj bo z njim. Bog daj pravični in domači stranki zaželjen uspeh! — Kaj se je vse zgodilo pred volitvijo občinskih odbornikov, med volitvijo in po volitvi, o tem bomo poročali še le potem, ko bo ugovor pri okrajnem glavarstvu rešen. — Zdaj povemo samo toliko, da je zmagalna stranka (v prvem in tretjem razredu) čudno poparjena. Svojih činov, svojih ljudi, svojih pripomočkov, svojih poblastil itd. se — sramujejo. Radovedni smo, kaj vse bo uradna preiskava spravila na dan. Ljudje, ki so še le jedno leto v občini, naj ne silijo na stole občinskih očetov.

Prevalje. (Pozor!) Krščanski volilci, Vi domačini, ki nosite občinsko breme, sami ste se prepričali, s kako zvijačo se Vam usiljujejo tuji; z lastnimi očmi ste gledali, s kako krivico so vzdignili na občine prvo mesto može, katerih nobeden ne pozna; može, kateri še leto dni niso v občini; ljudi, ki so tujega, sovražnega srca. Domačine pa, pošteni, kateri so že 10, 20 let sedeli v občinski hiši, so izpodrinili. To je krivica! To ne sme biti! Šest uradnikov in štiri učitelji... Pa saj se še vidimo — pri novi volitvi! Pridite vsi kakor eden mož! Ne kažite volilnih listkov nobenemu! Sami jih položite v škatlo. In vi krščanski delavci! Ali imate še kaj vere, poštenja, ponosa? Ne dajte se izkoriščati! Volitev je tajna! Nobeden ne sme vedeti, kakšen listek da vržete v škatlo. Volilec.

Prevalje. „Ostdeutsche Rundschau“, „Scherer“, učitelji, socialni demokrati, hajlovci, Seitz-ovci, uradniki in kar je še več takšnih „pristnih“, „domačih“, „dišečih“, „roč“ — vse so se spletle na dan volitve v „čudno“ lep venec. Govori se, da da bo sedanji občinski zastop v prihodnjem pustu postavil veličastni spomenik pred občinsko hišo, ki bo nam kazal v ganljivi sestavi, kako poljubujejo in objemajo učitelji in hajlovci — socialdemokrate!

Št. Štefan ob Zili. (Shod.) V nedeljo dne 24. nov. smo imeli letošnji občini zbor naše Ciril-Methodove podružnice. Govorili so gg. Šturm, Havliček in Pelnař. Posebno veselje so nam napravili gg. pevci pod spretnim vodstvom g. V. Janka. Več poročamo prihodnjich. — Tudi od tu so se poslane izjave za slovensko vseučilišče.

Gradec. (Interpelacija slovenskih visokošolcev na vodstvo.) Z ozirom na to, da je rektor (vodja) graškega vseučilišča na nastopnem komerzu v svojem govoru vedno in vedno naglašal nemški značaj graškega vseučilišča, in tudi izjavil, da so se črni oblaki že razpršili, ki so se zbirali nad graškim vseučiliščem gledé utraktivacije, in da je sedaj nemški značaj zopet čist, predlagal je g. pravnik Kukovec na shodu slovenskih dijakov dne 4. t. m., naj se stavi na rektorja in senat sledeča interpelacija: Ker je Karol-Francovo vseučilišče v Gradcu glasom ustanovne listine ustanovljeno za obe narodnosti Notranje Avstrije in so se prvotno le latinska predavanja izpremenila ne le v nemška ampak glasom še sedaj pravomočnih ministrskih ukazov iz l. 1849, 1850 in 1852 tudi v slovenska; ker se dalje slovensko dijaštvo svoji pravici, zopet upeljati slovenska predavanja, le tedaj odpoje, če se kakor hitro mogoče zagotovi brezdvombeno ustanovitev vseučilišča v Ljubljani; ker je dalje slovensko dijaštvo besede vaše magnificence na nemškem dijaškem komerzu dne 4. novembra, da je bil zadnji čas nemški značaj graškega vseučilišča v nevarnosti, ki je pa zdaj srečno odstranjena, tako razlagalo, da je mogoče visoka vlada na našo vlogo od dne 7. nov., v kateri zahtevamo slovenskega vseučilišča, vis. akademičnemu senatu morda naznanila, da misli ista študij slovenskega dijaštva v materinščini omogočiti ne z reaktiviranjem slovenskih predavanj v Gradcu, ampak z ustanovitvijo vseučilišča v Ljubljani, usoja si danes zbrana akademična mladina vprašati vašo magnificenco in visoki akademični senat: Je li visoka vlada slavnemu akademičnemu senatu na našo vlogo morda že odgovorila in ustanovitev slovenskega vseučilišča zagotovila? — Interpelacija se je burno odobrila in takoj izročila rektorju. —k.

Vabilo k slavnostni božičnici v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v Št. Rupertu ob Velikoycu
na kvaterno sredo dne 18. decembra 1901.
ob 2. uri popoldne.

Vspored:

1. Petje: „Betlehemeski pastirčki.“ (P. A. Hribar.) Pojo učenci III. razreda.
2. Slavnostni govor. (Cikulnik Tone.)
3. „Božično drevo.“ (Messner Mici.)
4. Drugi govor. (Weiss Mici.)
5. Igra: „Jezica nad petelinom.“ Vprizori pet deklet.
6. Petje: „Angelsko petje.“ Poje cerkveni zbor.
7. Deklamacije. a) „Oj blagoslovi nas.“ (Rodler Rozika.) — b) „Sneženi mož.“ (Cikulnik Jurij.) — c) „Nosek.“ (Gril Franja in Trampuš Matilda.) — d) „Novoletna.“ (Miklav Lizika.) — e) „God vseh svetnikov.“ (Za 10 deklet in 7 deklic.) — f) „Nova srajca.“ (Germel Pavlina in Škof Lizika.) — g) „Božična.“ (Šlemic Andrej.)
8. Petje: Venček narodnih pesmij: „Vesela dom, Pastirška, Otok bleški in Triglav.“ Pojo učenci in cerkveni zbor.
9. Deklamacije: a) „Prepir s klobukom.“ (Pirk Volbenk in Preinik Gaspar.) — b) „Vrbsko jezero.“ (Vedenik Rezi.) — c) „Jezik.“ (Lekše Mici in Partl Magdalena.) — d) „Štiri letni časi.“ (Kočnik Katica, Pušl Mici, Škofič Mici, Messner Ana.) — e) „Sanje cesarja Rudolfa.“ (Muri Mici.) — f) „Ljubav do doma.“ (Cikulnik Bošt.)
10. Petje: „Slovan.“ (Ivan Knahl)
11. Igra: „Zelodček.“ (Spisal W. Pailler, prevel Svečan.) Vprizori 8 deklet in dve deklici.
12. Trogovor: „Vera, upanje in ljubezen.“ (Moré Mici, Muhar Lizika, Zupan Uršika.)
13. Petje: Venček narodnih pesmij: „Lustavki v slovo, Kdo bi zmerom tužen bil, Koroška narodna, Plavinska.“
14. Razdelitev božičnih daril.
K obilni udeležbi vabi vse častite rodoljube in prijatelje slovenske šolske mladine

vodstvo „Národne šole.“

Novičar.

Na Koroškem.

Za slovensko vseučilišče so dalje odposlali prošnjo: občinski odbor Bilčoves, občinski odbor Zgornja Vesca, posojilnica v Velikoycu, podružnica svetega Cirila v Metoda za Velikovec in okolico, podružnica sv. Cirila in Metoda za Celovec in okolico.

Gosp. odvetnik dr. Alojzij Kraut se radi družbinskih razmer preseli koncem tega meseca iz Celovca v Kamnik na Kranjskem.

Iz uradnega lista. Razpisano je mesto babice v Krivi Vrbi, Kotmarivasi in Otmanjah do 31. dec. — V št. 282. uradne „Celovčanke“ je razpisanih 23 štipendijev za dijake. Prošnjo je vložiti do 25. jan. 1902. — Mesto okrožnega zdravnika v Št. Štefanu ob Zili je razpisano do 31. dec.

Izpred porotnega sodišča. V zadnjem zasedanju so bili pred celovškimi porotniki obsojeni: ofarja Jakob in Katarina Krapfl in njih hčera Katarina Krapfl iz Rut radi tatvine in krive izpovedi na 18, oziroma 15 in 11 mesecev ječe. — Zaradi težke telesne poškodbe je bil obsojen 20 letni delavec V. Ogris na 18 mesecev težke ječe. Poleg tega mora plačati 2000 kron odškodnine. Slovenske priče so zaslišavali s pomočjo tolmača. — Radi uradnega poverenja, ker je jemal v Kotičah denar iz pošne blagajne in ponarejal uradna pisma, je bil 21 letni poštni odpravitelj Al. Wegan v Kotičah obsojen na poldrugo leto težke ječe. Poverjenjave svote mora povrniti. — L. Rudolf, p. d. Bobak iz Vodovnice je bil radi nenavnega prestopka obsojen na dve leti in pol zapora. — 56 letna, že 22 krat kaznovana Ana Koper je bila radi tatvine obsojena na 5 let težke ječe. Kradla je večkrat po cerkvah. — 24 letni hlapec Mat. Rosman iz Vinice je bil, ker je, branivši se, nekega hlapca udaril tako, da je ta umrl, obsojen na 7 mesecev težke ječe. — Nekega 65 letnega moža so radi nenavnega prestopka obsodili na eno leto ječe. V zadnjih slučajih so priče zaslišavali s pomočjo tolmača. — Radi težke telesne poškodbe je bil 25 letni rudar And. Ortner v Rutah obsojen na dve leti težke ječe in plačati mora precej odškodnine. V pretepu je izbil nekemu delavcu levo oko. — Lovr. Blum je bil radi nenavnosti obsojen na 3 letno težko ječo.

Drobiž. Blizu Greifenburga si je sam poiskal mlad kmet, oče več otrok, smrt na železniški prog. Vlegel se je pod brzovlak, ki ga je strašno razmesaril. — V Mostiču se je obesil 19 letni hlapec Kōch. Uzrok neznan. — Na koroških šolah se pričó božične počitnice že dne 21. dec. — Nune, benediktinke iz Nonberga v Solnogradu, so kupile samostan s cerkvijo pri sv. Hemi od celovškega stolnega kapiteljna. Cesar je kupno pogodbo potrdil.

Kakor znano, se je koroški deželni zbor izrekel zoper to prodajo. Ni pomagalo nič, zato pa je veliko javkanja po liberalnih listih. — Stoletnico obstanka je praznovala Leonova tiskarna v Celovcu. V sredi minulega stoletja si je služila mnogo denarja z natiskanjem slovenskih knjig, zlasti Slomšekovih in družbe sv. Mohorja. Sedaj je tiskarna strogo „nemško-nacionalna“. Slovenskega denarja se ni branila! — Pri Volšbergu se je dne 4. t. m. z lesom obložen voz prevrnil v cestni jarek. Hlapec je prišel pod voz in obležal mrtev.

Po slovenskih deželah.

Osebné novice. Sloveči slovenski pisatelj in vpkokojeni gimnazijski profesor na Dunaju, g. Jož. Stritar, je od cesarja odlikovan z vitežkim križcem Franc-Jozefovega reda. Čestitamo! — Stolnik korar v Mariboru, vč. g. K. Hribovšek, je imenovan za stolnega dekana. Za stolnega korarja ravno tam je imenovan vč. g. Jernej Voh, nadžupnik v Konjicah. Stolnik prošt, preč. g. Lovro Herg pa je dobil naslov apostolskega protonotarija.

Križem sveta.

Vojska v južni Afriki. Burski general Botha se nahaja še vedno pri Ermelu; Angležev se je otresel popolnoma. Dewet potuje s svojimi ljudmi po bojišču iz enega kraja v drug kraj, navdušuje in uravnava posamezne oddelke, katerih imajo Buri še okrog 70, obsegajočih od 50 do 400 mož. Lov na te oddelke se Angležem le redkokedaj posreči, ker se Buri ne dajo nikdar prijeti ter so o gibanju Angležev vselej pravočasno obveščeni. Zato se zmiraj razprše in izginejo, predno se jim približajo Angleži. Sicer pa so ti oddelki tako blizu skupaj, da se morejo v 24. urah združiti ter so potem dovolj močni, da odbijejo angleške napade.

Kdo je uzor liberalcem. Francosko imajo za vzor mladi in stari liberalci. Ondi se razpuščajo samostani, njihovo premoženje se konfiskuje, iz šol in bolnic podijo veri zveste može in žene, vojaštvo ne sme v cerkev, duhovniki in škofje se ne smejo ganiti, proračun za cerkvene potrebine se vsako leto zmanjšuje, križe rušijo — vse to v slavo in blagor republike! Z zaljubljenimi očmi gledajo liberalci v to „blaženo“ Francosko. Ker se vse to ondi godi, mora pač gospodarski položaj Francoske biti izboren. Morda se pa ravno radi tega liberalci tako željno ozirajo v Francosko in njene razmere? Že leta 1876. je imela Francoska državnega dolga 24 milijard 601 milijon. Od tedaj se je povprečno ta dolg povišal vsako leto za 212 milijonov, torej se je v 25 letih povišal dolg na 30 milijard 106 milijonov. Francoski državni dolg je bil že pred 25 leti najvišji na svetu. Res imeniten sad „svobodne“ misli. Na vsakega prebivalca Francoske, naj bo mož, ženska ali otrok, pride 93 frankov davka. Izračunalo se je, da kmet, če ima 3 vreče žita, eno vrečo dolguje državi, in kdor redi 3 konje, enega konja redi za državo. Francoska stoji glede dolga in davkov na prvem mestu, glede naraščanja prebivalstva pa na zadnjem mestu. Ali je to tudi napredek? Sedaj bodo prišli na državo ogromni izdatki, ker bode morala vzdrževati vse ogromno število razpuščenih katoliških dobredelnih zavodov in šol, in bode morala za to potrebne moči drago plačevati, tako, da bode v par letih „konfiscirano“ premoženje cerkvenih redov izginilo v zrak, Francoska pa bode še gljoblje v dolgeh.

Gospodarske stvari.

Jēsen in njegova korist. Mnogo imamo prostorov, ki nikomur nič ne hasnejo, da bi jih pa zasadili s kakim sadnim drevjem ali s kako drugo kmetijsko rastlino, pa tudi ne kaže, iz tega ali onega vzroka. Take prostore je zelo koristno zasaditi z gozdnim drevjem. Tako drevje dela okolico ne le prijazno, ampak zboljšuje tudi podnebje, varuje zemljo, da je ne odplavlja voda, ter s svojim lesom tudi obilo koristi, kar je seosebno sedaj važno, ko je lesa vedno manj in manj. Izmed gozdnega drevja, ki rado raste, ni izbirčno za tla ter uspeva tudi posamezno brez obrambe, ki jo ima drevje v gozdih, je jēsen. Jēsen uspeva ob vodi, pa tudi ob suhih cestah, sploh povsodi. Ker je les njegov zelo raben, kupujejo ga radi in ga tudi dobro plačujejo. Po nekaterih krajih so stare jēsene, katerih lepi les je posebno priljubljen, že skoraj popolnoma posekali. Jēsen štejemo med najrastlejšje drevje, in najljubše mu je celo, če raste na samem, ali pomešam z drugimi vrstami. Njegov beli in žilavi les je gledé kurjave skoraj enak bukovemu; kurijo pa redkokdaj z njim, ker se drugače bolje rabi. Iz njega delajo vozove, lestve, roče, obroče, vesla, telovadno orodje, sani, niške, pohišstvo in stroje. Lubad je za ustroj, in listje izvrstno krmilo živini. Ker jēsen zelo hitro in lepo ravno raste, raben je že v dobi, ko druge vrste drevje nima še nobene vrednosti. Zaradi tega priporočamo prav zelo našim gospodarjem, naj primerne prostore, koder ne kaže saditi koristnejšega drevja, zasade z jēseni. „Kmet.“

Tržne cene.

V Celovcu, dne 5. decembra 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica	10	26	12	82	— bik
rž	9	22	11	52	4 pitane vole
ječmen	—	—	—	—	17 vprežnih volov
oves	5	24	6	55	— junca
turšica	6	80	8	25	81 krav
pšeno	14	—	17	50	2 telici
proso	—	—	—	—	100 pitanih svinj
fižol, rudeč	—	—	—	—	57 prascev
krompir	2	—	3	24	
ajda	—	—	—	—	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 260 K do 380 K, krave po 160 K do 290 K.
Sladko seno je meterski cent po 6 K 40 v do 7 K — v, kisló seno po 4 K 60 v do 6 K — v, slama po 3 K 40 v do 4 K 60 v.
Promet je bil srednji.

Št. Vid, dne 2. dec. Prignali so: 200 konj, 300 repov goveje živine. Kupčija slaba. Kupci iz Štajerskega, Avstrijskega in Tirolskega.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Trbiž. Dne 19. dec. ob 9. uri, hiša št. 148 v Trbižu; vl. št. 132. d. ob. Trbiž. Cena 16.340 kron, najnižja ponudba 10.893 kron.

Beljak. Dne 21. dec. ob 10. uri, izba št. 12. Posestvo Mlinare, vl. št. 557, deželne deske. Cena 179.200 kron, najnižja ponudba 119.612 kron.

Loterijske številke od 7. decembra 1901.

Gradec	64	78	32	66	44
Dunaj	72	66	16	53	2

NAZNANILA.

Ozira vredno je

da je Brázay-evo frančevo žganje

za drganje najboljši domači pripomoček, s katerim se truplo obdrži in tako okrepi. Zdravim se najtopleje priporoča, da si po dnevu z vodo in frančevim žganjem izmivajo usta. Kdor si tako čisti zobe, ohrani si nebo vedno nedišeče, zobe in zobno meso pa povsem čisto.

$\frac{1}{2}$ steklenica 1 krono 80 vin., $\frac{1}{4}$ steklenice 1 krono.

Se dobiva v vseh večjih prodajalnicah Avstrije, zlasti v Celovcu v trgovinah: A. Prosen, K. Zier, A. Kober.

Naslov za razprodajalce iz Avstrije, Slavonije in Hrvaškega: IGN. LANDAUER in SINOVI, Budapešt.

Trgovski pomočnik

za mešano trgovino želi svoje mesto premeniti. Nastopiti more takoj. Naslov: Peter Ciglencečki. Pošta: Sv. Križ-Začretje na Hrvaškem.

Brinjevec,

natorni, iz istrskega brinja, 1 liter 2 kroni 40 vin., 3 litri franko po pošti za 9 kron. Sadjevec (Säuerling) 1 liter za 1 krono 60 vin. Slivovec (48procentni), dvakrat žgan, liter za 2 kroni. Pošiljatve po poštne povzetju.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žerovnica. (Gorenjsko.)

Jako važno

za boleajoče na želodcu!

Pomanjkanje teka, bolečine in slabost želodca, slabost ter glavobol vsled slabega prebavljanja, slabo prebavljanje itd. odstranjujejo takoj znane

Brady-eye (marijinoceljske) želodčne kapljice.

Dobivajo se v vseh lekarnah.

Na tisoče zahvalnih in priznalnih pisem.

Jedna steklenica z navodilom 40 kr., dvojna steklenica 70 kr. Glavni razpošiljatelj: C. Brady, lekarna „Hogerskemu kralju“, Dunaj I.

Pred ponaredbami se svari. Prave marijinoceljske želodčne kapljice morajo imeti varstveno znamko in podpis: *C. Brady*

Ivan in Nikolaj Žic,

veletrgovina z vinom.

Ladija: Domitila in Štefanija. — Pulj.

Ponuja sledeča vina:

Visansko,	rudeče	po 18 in 19 kr.	za
"	belo	" 22 " 25 "	liter, na
Istrsko,	rudeče	" 14 " 15 "	postajo
"	belo	" 14 " 15 "	Pulj, v
Dalmatinsko,	rudeče	" 13, 14, 15 "	sodovih,
"	belo	" 16 in 17 "	katero je
Šilar	"	" 15 " 16 "	čimpreje
Teran	"	" 17 " 18 "	franko
Muškatelc	"	" 28 " 30 "	vrniti.

Pod 56 litri ne smemo razpošiljati!

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preizkušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se dobivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštne povzetjem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerovne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Doktor pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sladna kava. Zavojček ($\frac{1}{4}$ kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja **Želodečne kapljice**. Izborno sredstvo za želodec. Pomirjuje, krepi, utešuje bolelost, vzbuja tek, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato brez vseh bolečin želodca, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolezní, ki morejo nastati vsled zapeke, napenjanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — **Pocukrene kroglice**. Škatla 80 h, tri škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztopljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvorja sliz, lajša ból in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali ndov cvet (Gichtgeist) priposajajoče drgnenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura zoper kurja očesa,

Varstvena znamka.

preizkušeno sredstvo proti bolešnim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba bolno mesto s priloženim čopičem zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na dr. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljavan, kedar živina noče žreti, pri kravah da se izboljšuje mleko. Zavojček z rabilnim navodilom 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Prasičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Varstvena znamka.

Pozor! Ta prasičji prašek in kakao-sladni čaj dobite tudi v vseh prodajalnicah, če pa ne, potem po pošti.

Učenca

sprejme takoj v svojo trgovino

Peter Merlin,

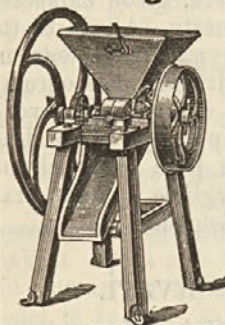
„pri zlati krogli“ v Celovcu.

Malo posestvo na prodaj

pri Koprivniku na Bistrici pri Pliberku. Posetje ima 14 birnov. Cena 3400 kron. Poslojje v dobrem stanju. (More se 3 krave in 4 svinje imeti.) Več se izve pri posestniku.

Najnovejši stroji za prirejanje krme

za zimsko krmiljenje po hlevih.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperu iz deluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sodr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Odklikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnamí.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prvo ljubljansko podjetje za izdelovanje fornirja!

Spoštovanim podjetnikom mizarstva, trgovcem s fornirjem in gg. mizarjem ter kolarjem naznanjam, da sem pričel

z rezanjem in žaganjem fornirja,

kojega imam v zalogi izredno veliko množino, vseh vrst in kakovosti lesa. Izrežem in izžagam ter dobro sparim tudi dopeljane hlode na fornir po nizki ceni ter popolnoma suhega odpošljem na dom. — Izdelujem tudi gladke, fino profilirane lajste vseh vrst in oblik ter priporočam novo podjetje v obilna naročila, katera natančno in točno izvršujem.

S spoštovanjem

Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani.